

מסלולים

אל למידה משמעותית

נספחים

על הפרק:

מונחון - מונחים מרכזיים שמופיעים באוגדן

מונחון – מונחים מרכזיים שמופיעים באוגדן*

בית ספר הפועל כקהילת לומדים אכפתית – בית ספר שבו מורים ותלמידים רואים בלמידה ובתרומה לחברה ערכים חשובים ומטפחים תהליכי למידה ותהליכים חברתיים המבוססים על אכפתיות.

גמישות פדגוגית – האפשרות הניתנת למוסדות חינוך לקבל החלטות ולפעול באופן עצמאי בסוגיות פדגוגיות.

הכוונה עצמית בלמידה^{261 262 263} – תפיסה לפיה הלומד אחראי על למידתו ומנהל את התהליך של למידתו. הכוונה עצמית בלמידה כוללת ניהול עצמי: ניהול של ההקשר, כולל ההקשר החברתי ושל הפעולות הדרושות ללמידה ובכלל זה איתור מידע והערכה, ניתור עצמי – התהליך שבמהלכו הלומד מתקדם בתהליך הלמידה תוך בחינה מתמדת שלו, מעריך ומווסת את חשיבתו ואת רגשותיו והתנהגותו.

זהות מקצועית – תחושת השייכות של איש המקצוע למקצועו וההזדהות עמו²⁶⁴.

חשיבה –

1. פרי היכולת השכלית של האדם.
2. פעילות מורכבת ורבת-פנים שבלעדיה לא מתרחשת למידה משמעותית.²⁶⁵
3. פתרון בעיות רציונאלי בהתאם לעקרונות הלוגיקה הפורמאלית.²⁶⁶
4. פתרון בעיות באמצעים תרבותיים ובמיומנויות כדי להאיר בעיות וסוגיות חדשות, וכן היכולת לפתור בעיות כאשר לא ברור מאליו איזה כלל יש ליישם וכיצד יש ליישם אותו.²⁶⁷
5. חקר מודע של התנסות למען מטרה מסוימת. המטרה יכולה להיות קבלת החלטה, תכנון, פתרון בעיה, שיפוט, פעולה ועוד.²⁶⁸
6. פעילות המסייעת לבני אדם להבין את העולם ולפעול בו.²⁶⁹

-
- 261 Knowles, M. (1975). *Self-Directed Learning: A Guide for Learners and Teachers*. Cambridge: Pearson Learning Group
- 262 Heimstra, R. (1994). Self-Directed Learning. In T. Husen & T.N. Postleshaite (eds), *The International Encyclopedia of Education* (second edition). Oxford: Pergamon Press.
- 263 Candy, P.C. (1991). *Self-Directed Learning for Life Long Learning. A Comprehensive Guide to Theory and Practice*. San Francisco: Jessey-Bass Publishers.
- 264 Tickle, L. (1999). Teacher self-appraisal and appraisal of self', in Lipka, R.P. & Brinthaup T.M. (eds), *The role of self in teacher development*. Albany. N.Y. State: Uni. Press, pp 121-141.
- 265 יועד, צ' (2009). אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה. מסמך מנחה למתכנני תכניות לימודים ארציות ומקומיות ולמפתחי חומרי למידה. ירושלים: משרד החינוך. המזכירות הפדגוגית.
- 266 עילם, ג' (2000). "למידה והתפתחות: תיאוריות מרובות, עולמות אפשריים", בתוך: חינוך החשיבה, עלון מספר 19 – למידה: גישות חדשות, ירושלים: מכון ברנקו וייס.
- 267 עילם, ג' (2000). "למידה והתפתחות: תיאוריות מרובות, עולמות אפשריים", בתוך: חינוך החשיבה, עלון מספר 19 – למידה: גישות חדשות, ירושלים: מכון ברנקו וייס.
- 268 דה בונ, א' (1998). ללמד חשיבה. ירושלים: מכון ברנקו וייס.
- 269 כהן, נ' (1996). חושבים בגן: טיפוח מיומנויות חשיבה ושפה בגן הילדים. ירושלים: מכון ברנקו וייס.

חשיבה על חשיבה -

1. מטה-קוגניציה- ידע ומודעות של האדם על עצמו ועל אחרים כאנשים חושבים, ידע והבנה של האדם בתהליכי חשיבה בכלל ובתהליכי חשיבתו שלו בפרט, מודעות של האדם והשליטה שלו על התהליכים ועל התוצרים של חשיבתו, ויסותם והערכתם²⁷⁰.

2. ידע מפורש שיש לפרט על אודות תהליכי חשיבתו - ידע מטה אסטרטגי. ידע זה כולל אסטרטגיות ומיומנויות חשיבה גבוהות, כמו: היכולת לסווג, היכולת לקבוע ולנתח קשרי סיבתיות. ידע מטה אסטרטגי כולל את היכולת לבטא במילים את דפוסי החשיבה ואת המבנים המושגיים שמשתמשים בהם במהלך החשיבה. ידע זה טומן בחובו מודעות לסוג האסטרטגיה שמשתמשים בה במהלך החשיבה וידע לגבי השאלות מתי, מדוע וכיצד ראוי להשתמש באסטרטגיה²⁷¹.

למידה חברתית-רגשית - תהליך שבמהלכו ילדים רוכשים ידע ומיומנויות ומפתחים תפיסות ועמדות בהתייחס ליכולות אלו

- מודעות ושליטה ברגשותיהם ויכולת להרגיע את עצמם בעת כעס
- הצבת יעדים חיוביים והשגתם
- ביטויי אכפתיות ודאגה לאחרים
- ייזום ופיתוח יחסים חיוביים עם אחרים וניהול יעיל שלהם
- קבלת החלטות באופן אחראי²⁷²

למידה משמעותית - למידה הכוללת היבטים סובייקטיביים ואובייקטיביים הן מבחינת תהליכי הלמידה והן מבחינת תוצריה. מחד גיסא היא כוללת את מה שהלומד, הסובייקט, חווה ותופס כלמידה משמעותית עבורו, כלומר: זו למידה המלווה בחוויה רגשית וקוגניטיבית מעניינת ומאתגרת ללומד. הוא תופס אותה כבעלת ערך, רלוונטית לחיו ונוגעת בנימי נפשו תוך שהיא מערבת היבטים מגוונים של התנסויות שכליות, רגשיות, גופניות, אומנותיות, יצרניות ואחרות. העמקה בנושאים שמעניינים את הלומד, התנסויות ופעילויות מגוונות העונות לצרכיו. ומאידך גיסא למידה זו מזמנת הבנה מעמיקה ופיתוח חשיבה, מעודדת מציאות ומיצוי פוטנציאל אישי, לצד התפתחות רגשית, רוחנית וערכית ותרומה לחברה.

מדיניות -

1. תכנית פעולה או כללים לפעולה בתחום מיוחד של נושאים המציינים את העמדה והפעילות במשימות שגרתיות שיינקטו לגבי אותם נושאים²⁷³.

2. החלטה מפורשת או בלתי מפורשת או קבוצת החלטות הכוללות עקרונות מנחים להחלטות עתידיות, לפעילות או יוזמה או להפסקתן וליישומן של החלטות קודמות. כל זאת במטרה לפתח ולשפר את המערכת ולתת מענה לבעיות מתעוררות²⁷⁴.

מדיניות חינוכית - דרך פעולה או שיטה שנועדו להשיג באופן מיטבי מטרות חינוך.

מיומנות - כושר פעולה, יכולת וזריזות לביצוע פעולות מסוימות, בעיקר בעבודת כפיים²⁷⁵.

270 Flavell, J. H. (1976). Metacognitive aspects of problem solving. In: L. B. Resnick (ed.). The Nature of Intelligence. (pp. 231-235). NJ: Hillsdale, Erlbaum

271 Zohar, A. (2004). Higher Order Thinking in Science Classrooms. Springer, 2004 (January 2, 0004)/ National School Reform Faculty. <http://www.nsrffharmony.org/faq.html#12>

272 CASEL – Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning. 2013

273 מילון מונחים בנושאי כלכלה. http://www.yediothsfarim.co.il/lexicons/econ/glossary/g_1801.asp

274 Haddad W.D. (1995). Education policy-planning process: an applied framework. Paris: UNESCO.

275 אבן שושן, א'. (2003). המילון העברי המרכז. הוצאת דביר.

מסמך מדיניות – כלי של משרד ממשלתי להצגת דרך הפעולה או השיטה שהמשרד בחר כדי לקדם מטרות ויעדים בנושאים שבתחום אחריותו.

מעורבות – מצב שבו אדם מעורב. להיות מעורב משמעו להיות מעורה, מושרש, קשור ומשולב²⁷⁶ [חברתית, רגשית]²⁷⁷. ההגדרות הנפוצות בספרות החינוך למעורבות בלמידה הן:

- העוצמה והאיכות הרגשית של התלמידים ביזום ובביצוע פעילויות למידה: טון רגשי חיובי, יוזמה, ריכוז, הוצאה לפועל של תכניות.
- המידה שבה תלמידים מזדהים עם ערכי בית הספר ומשתתפים בפעילויות אקדמיות ולא אקדמיות בו.

משוב –

1. מידע הניתן לפרט על ידי סוכן (דהיינו: מורה, עמית, הורה, עצמי, ממונה) בהתייחס להיבטים של ביצועיו או של הבנתו. מטרתו של המשוב היא לצמצם את הפער בין הביצוע העכשווי לביצוע הרצוי²⁷⁸.
2. חלק ממחזור תקשורת אשר בו מסתיים תהליך של הערכה²⁷⁹.

משמעות – פשר, הסבר וערך²⁸⁰.

נושאים סמויים – תלמידים הרשומים בבית הספר ואף מבקרים בו, אך מפגינים היבטים שונים של ניתוק וניכור כלפי בית הספר והלמידה²⁸¹.

ערך – שווי, שיעור, חשיבות וכן קניין, נכס חומרי או רוחני²⁸². הגדרות נפוצות בספרות החינוך לערך בלמידה:

1. הלמידה כשלעצמה כפעילות אנושית היא בעלת חשיבות לאדם הן כמוסכמה חברתית-תרבותית והן בעיני הלומד.
2. תוכני הלמידה נחשבים כבעלי חשיבות לחברה ולפרט.
3. תהליך הלמידה הוא איכותי בכך שהוא מספק חוויה חיובית ללומד ומניב תוצאות ותוצרים איכותיים, כגון: פיתוח תפקודי לומד חיוניים, הבנה, העמקה, שליטה במיומנות.

פדגוגיה של אכפתיות או של דאגה אכפתית – גישה פדגוגית המנסה לטפח את ההוראה כמקצוע שבמוקדו עומדים יחסי גומלין בין אישיים שבהם מורים עושים מאמץ להגיב לצרכים הגלויים והסמויים של תלמידיהם ושבהם יש תלות וקשר הדדיים בין השותפים בבית הספר. מקורה של פדגוגיה של אכפתיות הוא בתפיסה שפיתחה נל נודיגס²⁸³, מחנכת אמריקאית, ושניזונה מתורתו הדיאלוגית של מרטין בובר²⁸⁴.

קהילה אכפתית – קבוצה של אנשים המקיימים ביניהם יחסים של אכפתיות. ביחסים אלה יש הקשבה

276 אבן שושן, א' (2003). המילון העברי המרוכז. הוצאת דביר.

277 תוספת שלנו

278 Hattie, J. and Timperley, H. (2007). The power of Feedback. *Review of Educational Research*. March 2007. Vol. 77, No. 1. Pp. 81-112.

279 פשר, ע'. <http://www.pasher.co.il/print.asp?id=171>

280 פרנקל, ו' (1997). הזעקה הלא-נשמעת למשמעות. הוצאת דביר.

281 בן רבי, ד', ברוך-קוברסקי, ר' נבות, מ' קונסטנטינוב ו' (2014). נתונים על ממדי הנשירה הסמויה בישראל: בחינה מחודשת של ניתוק בקרב תלמידי בתי ספר. מרכז אנגלברג לילדים ולנוער. ירושלים: מאירס ג'וינט ברוקדייל בישראל.

282 אבן שושן, א' (2003). המילון העברי המרוכז. הוצאת דביר.

283 נודיגס, נ' (2008). דאגה אכפתית בחינוך: הלכה למעשה. הד החינוך, אפריל 2008.

284 פרופ' מרדכי מרטין בובר (1878 - 1965). היה חוקר, סופר והוגה דעות. תרומתו הייחודית בתחום ההגות הייתה בפיתוח התפיסה הדיאלוגית – האדם הנמצא בדו שיח מתמיד עם סביבתו. את הגותו עיגן בובר בזיקת אני-אתה שבתנ"ך (וביהדות בכלל) – ביחסים שבין האל לאדם.

כנה, רגישות לזולת, רצון לקבל אותו כאדם ולהיענות לצרכיו ולסייע לו, היעדר שיפוטיות ואמפתיה – היכולת לבוא אל מקומו של האחר, להבין אותו. אין הכרח להזדהות אתו.

רלוונטיות – שייכות, קשר לנושא; מענה לצורך או עניין; חיבור של ידע חדש למה שהתלמידים יודעים כבר²⁸⁵.

שכל – הכושר הרוחני של אדם לחשוב ולשקול, כוח השפיטה וההשגה להבדיל מן רגש²⁸⁶.

ששת תפקודי לומד במאה ה- 21 – גישות, נטיות, ידע, מיומנויות והרגלים כפי שאלה באים לידי ביטוי בהתנהגות עצמאית של הפרט הלכה למעשה, במצבי חיים שונים בששת התחומים העיקריים של הפעילות האנושית:

שכלי – תחום זה כולל תפקודי חשיבה (קוגניציה) וחשיבה על חשיבה (מטה קוגניציה)

רגשי: תחום זה כולל תפקודים תוך אישיים

חברתי: תחום זה כולל תפקודים בין אישיים

חושי-תנועתי

הכוונה עצמית

ניהול עצמי

תחום בין-אישי – התחום החברתי. מתייחס ליכולתם של הלומדים להבחין במצבי רוח, בכוונות, במניעים ובהרגשות של אנשים אחרים ולהגיב אליהם. בתחום הבין אישי נכללות מיומנויות כגון: ניהול שיח מכבד, עבודה בצוות, שיתוף פעולה, קבלת משותף ומתן משותף, מעורבות חברתית ותרומה לחברה, ניהול קונפליקטים, אמפתיה לזולת, סובלנות וסבלנות לאחר ולדעותיו, פתיחות, ויתור, יצירת הסכמות.

תחום חושי תנועתי – מתייחס למערכת החושית (סנסו) שכוללת שמיעה, מישוש ומגע, ולמערכת התנועתית (מוטורי) שכוללת את השרירים הגסים והעדינים החיוניים לביצוע פעולות בחי יום יום. התפקודים החושיים-תנועתיים כוללים ניהול אורח חיים בריא, שימוש בחושים לקליטת מסרים ולמידה, תפקוד תקין במצבי יום-יום, כמו: התמצאות במרחב, תנועה וכיווניות, ביטוי עצמי, הבעת רגשות, רעיונות וייצוג ידע.

תפקודים – גישות, נטיות, ידע, מיומנויות והרגלים כפי שאלה באים לידי ביטוי בהתנהגות עצמאית של הפרט הלכה למעשה במצבי חיים שונים או ביצועים בלשונו של Gardner²⁸⁷ (1997).

תחום תוך-אישי – התחום הרגשי. מתייחס ליכולתם של הלומדים להכיר את עצמם ולפעול על בסיס ידע זה תוך מודעות להלכי רוח פנימיים, לכוונות, למניעים ולמשאלות.

בתחום זה נכללות מיומנויות כגון: ויסות ומשמעת עצמית, שליטה עצמית, הנעה פנימית, תחושת מסוגלות עצמית, נטילת אחריות, נקיטת יוזמה, התמדה, הצבת יעדים, קבלת החלטות, התמודדות חיובית עם מצבי שינוי, אי-ודאות, לחץ ומשבר.

תפיסת תפקיד – הדרך המוחשית שבה תופס איש המקצוע את זהותו המקצועית ומבצע את תפקידו הלכה למעשה כפי שהדבר בא לידי ביטוי בהתנהגויות, בשיטות עבודה, באופן החשיבה, באמונות, בהצהרות וכיו"ב.²⁸⁸

*את המונחון ערכה לילך ברנע, מדריכה ארצית באגף א' לחינוך יסודי

285 שולמן, ל'. (2014). "להתייחס ללמידה ברצינות". *הד החינוך*. אפריל 2014, כרך פ"ח, גיליון מס' 04, עמודים 48-56.

286 אבן שושן, א'. (2003). *המילון העברי המרוכז*. הוצאת דביר.

287 Gardner, H. (1997). Big thinkers: Howard Gardner on Multiple Intelligences. <http://www.edutopia.org/multiple-intelligences-howard-gardner-video#graph1>

288 אלטמן, א', וכ"ץ, ת'. (2001). *מנהיגות ופיתוח מנהיגות הלכה למעשה*. www.leadersnet.co.il

פיתוח תפקודי לומד מרכזיים בחינוך החברתי ערכי

הזמן והערך המרכזי	תפקודי הלומד המרכזיים	דגשים מרכזיים בלמידה ובהתנסות (שעת חינוך - מפתח הל"ב)	ביטויים ללמידה ולהתנסות משמעותיות (בדגש על ערך ללומד, מעורבות ורלוונטיות)
1. תשרי - שיתוף והשתתפות	ניהול שיח מכבד ומקדם מעורבות חברתית חשיבה יצירתית תפקוד חושי- תנועתי	- העמקת ההיכרות עם המורה, החברים והמסגרת הבית ספרית - שיתוף בצרכים, ברגשות, בדעות - שיתוף באיחולים ובמשאלות לב לקראת התחלה חדשה - שיח חברתי-ערכי בסוגיות המתקשרות לחגים ולימים מיוחדים (בכל המגזרים)	ביטויים למעורבות הלומד: - ישתתף בשיח באופן פעיל (ישאל, ינקוט עמדה, יביע דעה, ישתף ברגש, בדעה, בצורך) - יתנסה בעבודה אישית וקבוצתית - יבחר את דרך הלמידה וההתנסות; את התוצר ואת אופן הצגתו; את השותפים לפעילות
2. חשוון - מעורבות חברתית	מעורבות חברתית הכוונה עצמית בלמידה מוטיבציה חשיבה על חשיבה (חשיבה רפלקטיבית) מסוגלות תפקוד חושי- תנועתי	- המעורבות החברתית וביטוייה בחברה ובביה"ס - היכרות עם מגוון מסגרות לגילוי מעורבות חברתית בכיתה ובביה"ס - אחריות, התמדה ויוזמה במילוי תפקיד - מעורבות כלפי האחר וכלפי הסביבה תוך גילוי ערנות לסובב ואכפתיות - חשיבה רפלקטיבית אודות ביצוע תפקיד בכיתה ובביה"ס - שיח חברתי-ערכי בסוגיות המתקשרות לאירועים ולימים מיוחדים (בכל המגזרים)	- י"זום הרחבה והעמקה של ידיעותיו אודות הערך - יגלה מעורבות חברתית ויתרום מכישוריו ומידיעותיו - יתנדב למלא תפקיד (בקבוצה, בכיתה, בשכבה, בביה"ס, בקהילה) - יבצע תהליכי רפלקציה על מהלכי המעורבות החברתית שגילה ויתקדם לאור המשוב של המורה ושל חבריו
3. כסלו - שונות	ניהול שיח מכבד ומקדם עבודה בצוות חשיבה ביקורתית חשיבה יצירתית תפקוד חושי- תנועתי	- השונות בחברת הילדים (במראה, בצרכים, בדעות, ברצונות, בתכונות, בתחביבים, בכישורונות, במנהגים ובמסורות) - ההזדמנויות הגלומות במפגש בין שונים - התחשבות בשונות תוך גילוי קבלה, כבוד וסובלנות - שיח חברתי-ערכי בחברה רב תרבותית - שיח חברתי-ערכי בסוגיות המתקשרות לחגים ולימים מיוחדים (בכל המגזרים)	

הזמן והערך המרכזי	תפקודי הלומד המרכזיים	דגשים מרכזיים בלמידה ובהתנסות (שעת חינוך – מפתח ה"ב)	ביטויים ללמידה ולהתנסות משמעותיות (בדגש על ערך ללומד, מעורבות ורלוונטיות)
4. טבת – ניהול קונפליקטים	ניהול שיח מכבד ומקדם הכוונה עצמית בלמידה עבודה בצוות חשיבה ביקורתית תפקוד חושי-תנועתי	- דרכים שונות העשויות לסייע ליחיד ולקבוצה לנהל קונפליקטים בדרך יעילה ומכבדת - ההתנהגויות שיסייעו לצדדים המעורבים בקונפליקט "לשמור את הכוח למשהו טוב" ולהימנע מפגיעה - סובלנות, התחשבות, אחריות, קבלה, כבוד וחברות. - שיח חברתי-ערכי בסוגיות המתקשרות לאירועים ולימים מיוחדים (בכל המגזרים)	ביטויים לרלוונטיות עבור הלומד: - יגלה עניין בלמידה ובהתנסות ויאתר את הרלוונטיות עבורו - ישתף בדוגמאות לביטויי הערך בחי' היום-יום - יזהה בלמידה ובהתנסות מענה לצרכיו (סיפוק סקרנות, הרחבת הידע, שכלול יכולות, פיתוח כישרון, צורך לקחת חלק פעיל בקבוצה) - יבחר באופן מושכל תוך מתן מענה לצרכיו ולכישוריו וינמק את בחירתו
5. שבט – אחריות	מעורבות חברתית עבודה בצוות הכוונה עצמית בלמידה מסוגלות חשיבה על חשיבה (חשיבה רפלקטיבית) תפקוד חושי-תנועתי	- אחריות אישית וקבוצתית בתחום הלימודי ובתחום החברתי - פעילות למען איכות הסביבה תוך גילוי אכפתיות, אחריות ויוזמה - אחריות במסגרת המשפחתית והבעת תודה לבני המשפחה - תיעוד וסיכום מחצית שנת לימודים וקבלת החלטות בתחום החברתי והלימודי - שיח חברתי-ערכי בסוגיות המתקשרות לאירועים ולימים מיוחדים (בכל המגזרים)	
6. אדר – נתינה	ניהול שיח מכבד ומקדם מעורבות חברתית הכוונה עצמית בלמידה מסוגלות חשיבה על חשיבה תפקוד חושי-תנועתי	- נתינה וקבלה מסוגים שונים - שיקולי הדעת בנתינה - השפעות הנתינה על הנותן, על המקבל ועל הסביבה - שיתוף בסיפורי נתינה אישיים וקבלת משוב מקדם - פעילות למען היחיד ולמען הקבוצה תוך גילוי ערבות הדדית, אחריות ואכפתיות - שיח חברתי-ערכי בסוגיות המתקשרות לחגים ולימים מיוחדים (בכל המגזרים)	

	הזמן והערך המרכזי	תפקודי הלומד המרכזיים	דגשים מרכזיים בלמידה ובהתנסות (שעת חינוך – מפתח ה"ב)	ביטויים ללמידה ולהתנסות משמעותיות (בדגש על ערך ללומד, מעורבות ורלוונטיות)
7.	אחדות ושונות	ניהול שיח מכבד ומקדם עבודה בצוות הבנה ויישום תפקוד חושי-תנועתי	- השונות בחברה - שיתוף פעולה בין שונים - תרומת האחדות לתחושת השייכות - סובלנות, קבלה וכבוד כלפי הזולת - שיח חברתי-ערכי בסוגיות המתקשרות לחגים ולימים מיוחדים (בכל המגזרים)	ביטויים לערך ללומד ולחברה: - יזהה ביטויים יישומיים של הערך בחייו, בסביבתו ובחברה - יקשור את הנלמד לחייו ויסיק מסקנות רלוונטיות עבורו - יתאר את ההשפעות של הנלמד על חייו - ישתף במסקנות אישיות ויזהה את ההשלכות לחייו (משהו שלמד על עצמו, על חבריו, על הסביבה, על ערכים) - יתרגם את הלמידה אודות הערך לעשייה בעלת ערך עבורו ועבור החברה
8.	כבוד	ניהול שיח מכבד ומקדם מעורבות חברתית הבנה ויישום תפקוד חושי-תנועתי	- כבוד לזולת (כבוד כלפי שמו, כישרונו, דעתו, רצונו, רכושו וגופו) - כבוד לשונות במסורת, בתרבות, בדת, במנהגים ובאורח החיים של קבוצות בחברה - כבוד בשיח (במילים ובשפת הגוף) - כבוד לסמל, לדגל ולהמנון; כבוד לנופלים - שיח חברתי-ערכי בסוגיות המתקשרות לאירועים ולימים מיוחדים (בכל המגזרים)	ייתרגם את הלמידה אודות הערך לעשייה בעלת ערך עבורו ועבור החברה
9.	עבודה בצוות	עבודה בצוות מעורבות חברתית ניהול שיח מכבד ומקדם חשיבה על חשיבה מסוגלות תפקוד חושי-תנועתי	- שיתוף פעולה בצוות תוך התחשבות ברגשות, בצרכים ובדעות של חברי הצוות - תרומת חברי הצוות למשימה, למערכות היחסים ולתוצר מחויבות ואחריות היחיד להשגת מטרות הצוות - ניהול שיח מקדם בצוות ויישוב מחלוקות בדרך מכבדת - שיח חברתי-ערכי בסוגיות המתקשרות לחגים ולימים מיוחדים (בכל המגזרים)	
10.	ביטחון וביטחנות	הבנה ויישום מסוגלות חשיבה על חשיבה (חשיבה רפלקטיבית) תפקוד חושי-תנועתי	- בטיחות פיזית וביטחון רגשי במצבים שונים - התנהגות בטוחה (בשכונה ובסביבותיה, בפעילות פנאי ונופש, במפגש עם זרים, בים ובבריכה, בסביבה הווירטואלית, במסיבות) - ההתנהגויות המסייעות ליחיד ולקבוצה להרגיש שייכים ובטוחים - שיח חברתי-ערכי סביב: סיום, פרידה, מעברים, בגרות ותכנון פנאי.	

להרחבה באתר אגף א' לחינוך יסודי:

1. למידה משמעותית בחינוך החברתי ערכי
http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi/Hevra/lemida_mashmautit/
2. מפתח הל"ב לשעת חינוך
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi/Hevra/MafteachHalev/>
3. כלים למיפוי הלומדים בחינוך החברתי ערכי
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi/Hevra/MafteachHalev/KleyHaaracha.htm>

על תמ"ה - כלי ליצירת תמונת מצב של תהליכי הוראה ולמידה

- <http://www.avneyrosha.org.il/resourcecenter/Pages/17.3.aspx>

תמ"ה הוא כלי אבחון שמטרתו ליצור תמונת מצב של הפרקטיקות הרווחות בפדגוגיה הבית ספרית ושל התהליכים הניהוליים המעצבים אותה.

הכלי מיועד למנהלי בתי ספר המעוניינים הן לתאר, להבין ולנתח את האופן שבו ההוראה, הלמידה וההערכה מתנהלות בבית ספרם הן לקבל החלטות בקשר אליהן. האבחון מבוסס על שילוב בין ארבעה רכיבים: המעשה הכיתתי, למידת צוותי מורים, עמדות ותפיסות של מורים בתחום הפדגוגי וכן עמדות ותפיסות של תלמידים בתחום הפדגוגי.

מקור:	מכון אבני ראשה ומכון ברנקו וייס, 2011
שנת פרסום:	2011
תרגום:	
עריכה לשונית:	
עריכה מדעית:	
תגיות:	הוראה ולמידה, יחסי מורה-תלמיד, ישיבות צוות, כלים, למידה ארגונית, מנהיגות לשיפור הוראה ולמידה, מנהיגות פדגוגית, משוב, ניהול מבוסס נתונים, מנהיגות יוזמת, עמדות מורים, פדגוגיה, שיח
נושא:	חינוך הוראה ולמידה, הנהגת צוות
סוגה:	
סוג משאב:	כלים
תכולה:	רציונל, הנחיות למשתמש, כלי לתצפית ולעיבוד תצפית בשיעורים, כלי לתצפית ולעיבוד תצפית בישיבות צוות, שאלון למורים, כלי קבוצות מיקוד של תלמידים, מסכי הזנת נתונים
מאפיינים בולטים:	מאפיינים בולטים
מאפיינים בולטים:	פשוט לתפעול ; ממשק מקוון ; מנפיק אוטומטית דוח לכל אחד מרכיבי האבחון ; מאפשר להוריד ולהדפיס כלי עבודה ; מאפשר לקבל הדרכה במינוחים משתנים ; אנונימי

לפני שמתחילים – הכירו את רכיבי כלי התמ"ה:

מבוא מלא להכרת הכלי

שאלון מורים

דף תצפית בשיעור

דף תצפית ועיבוד בישיבת צוות

קבוצת מיקוד-סיכום

קבוצת מיקוד-תיעוד

קבוצת מיקוד-דף למנחה

قبل أن نبدأ – هيا نتعرف على مركبات أداة "صوت":

نموذج مشاهدة وتحليل: جلسة طاقم

استبيان للمعلمين

استمارة مشاهدة في الدرس

نموذج مشاهدة وتحليل: جلسة طاقم

مجموعة بؤرية: تلخيص

مجموعة بؤرية: التوثيق خلال اللقاء

استمارة لموجه مجموعة بؤرية للطلاب

איך עובדים עם התמ"ה?

משתמשים חדשים:

לחצו כאן להרשמה לכלי תמ"ה.

לאחר ההרשמה תקבלו מייל עם פרטי גישה לצוות ולמורים והנחיות להמשך.